

ФАНИ ПОПОВА-МУТАФОВА
ЕДНА НОЩ В ЦАРИГРАД

chitanka.info

Старият властелин се олюля, притисна с длан сърцето си, черен шемет го откъсна за миг от света — сякаш бе дошел краят на дните му — боил Мавър се спусна, улови поводите на коня му, с другата си ръка подкрепи загубилия сваят, после помогна на притеклите се стражи да освободят от зенгията крака му.

Отнесоха го в крепостта. Десетки неспокойни лица се струпаха над ложето му. Когато зърнаха Петра да отваря полека очи и да ги гледа с потъмнелите си зеници, без да разбира къде се намира, всички въздъхнаха, облекчено. Какво би станало сега, в тия тъмни и страшни бранни дни страната да остане без ръководна ръка?

Колкото и немоцна, все пак тая ръка още държеше българския жезъл и спираше развихрените сили, които можеха да разкъсат държавата по различни посоки.

Синовете на цар Петра, Борис и Роман, бяха отишли като заложници в Цариград. Руският княз се беше върнал в земята си, за да помогне на обсадения от печенегите Киев. В долна земя синовете на комит Никола се бяха смирили след смъртта на Михаила, първородния Симеонов син, който първи бе дигнал бунт против брата си, заедно с недоволните боляри.

Петър раздвижи безкръвни устни, махна с ръка. След първия удар, той бе възвърнал бавно говора си, но словата му се разбираха само от най-приближените.

Мавър склони лице над него.

— Заповяда конете да не се разседлават. Щяло да му мине.

Старият предан боил въздъхна и сви гъсти бели вежди.

Тежък беше бранният меч за постническата десница на царя монах. Никога синът на Сурсувуловата сестра не бе имал склонност към подвиг и власт. Мекостта на сърцето, любовта към съзерцание и молитва, му пречеха да застане като яростен орел — защитник на родината. Винаги готов да отстъпи, да прости, да се примири. Винаги готов да повярва с наивна доверчивост на лъстивите обещания и добре скритата притворност. Той не правеше никому зло, но смирено оставяше другите да го правят. Велемоцните боляри ограбваха народа му, а той беше безсилен да ги спре. Безкрайната добрина, понякога, когато прекрачваше мярката, ставаше напаст.

Късно го разбираше постникът Петър всичко това, когато лежеше безпомощно върху ложето си и нямаше сили да вдигне

десница, да грабне бранния меч на Крума и Симеона, за да защити народа си от обида и заплаха.

Как бе издържало сърцето му мига, когато Никифор Фока, непобедимият бранник на ромеите бе отказал да плати данъка, обещан в договора, подписан при сватбата му с византийката, която бяха нарекли Ирени, носителка на вечен мир между Византия и България.

Унили и посрамени се бяха върнали българските пратеници. Ръцете им още носеха сини ивици от боя, който им бяха нанесли пред очите на целия народ, върху една дъсчена площадка сред Свещения дворец в Цариград! И Петър бе можал да изслуша грозните слова, които Никифор бе поръчал да му донесат:

„Върнете се при своя цар и кажете на тоя варварин, който гризе конско месо и се облича в зверски кожи, че повелителят на Цариград самолично ще му занесе искания данък! Махай се от очите ми и друг път се научи, проклети робе, кучи сине, да почиташ, както прилича, славното име на ромеите!“

И Петър бе можал да чуе всичко това, без да подири с кипнала кръв меча на славния си баща и да поведе, както преди много години — българските войски към стените на Цариград! Късно, много късно бе разбрал, че обещанията и договорите бяха само празни думи, а само яката мъжка десница караше враговете да зачитат обещанията си...

Страшният спомен накара стареца да изстене. Отново сведоха изплашени лица над него. Спогледаха се. Прехапаха устни. Дните на този човек бяха преброени.

Петър се върна в Преслав на носилка, затворил клепачи да не вижда унието по лицата на боилите си, стиснал бледи устни, за да не проговори думи на скръб и разкаяние.

Евпраксия влезе на пръсти. Както винаги веднага отправи взор към одъра на баща си. Покривката над гърдите му едва забележимо се вдигаше. Жив беше. Застана за миг, нерешителна, замислена.

Цар Петър спеше. Сън ли беше тая неподвижна отпуснатост, или бавно преминаваше в небитието? Княгинята пристъпи по-близо. Затаи се изтръпнала. След това пое дълбоко дъх. Все той вечен страх, че е дошел последният час. Обърна се към блещукащото кандило. Ала тих глас бе стигнал до нея.

— Пристигнаха ли опълченията от Никопол?

Евпраксия беше мъдра като дядо си Симеона, ала в жилите ѝ имаше капка ромейска кръв и от дядо ѝ император Христофор. Тя реши, че ще бъде по-благоразумно да премълчи истината от болния. Опълченията, които трябваше да пристигнат от Никопол да бранят границата с Византия, трябваше отново да тръгнат на север, за да дочакат връщането на Светослав. Част от болярите бяха за съюз с русите, другите за нов приятелски договор с ромеите. И това вътрешно несъгласие беше по-страшно от чуждоземните войски.

— Опълченията още не са пристигнали — отвърна тихо тя и отиде да стъкне пламтящите цепеници в огнището.

Черните ѝ плитки се смъкнаха край ушите, като дълги лъскави змии, чак до земята.

— А къде е Анна? — попита пак бащата и се помъчи да се надигне.

— Не я ли чуваш? — отвърна весело девойката, като се спусна да подпре възглавницата зад гърба на баща си, заслушана в кротката и равна песен, която едва чуто долиташе из далечните покои на момите.

Покойната царица Ирина бе оставила двете си най-малки деца почти невръстни. Като яркопойни птици растяха хубавите момичета, последната утеха и последна радост на стария цар. Отдавна повръстните му дъщери бяха отминали, всяка на свой ред в богати властелски домове. Родени най-късно, сред остатъците на някогашната мощна Симеонова империя, девойките изпълваха мрачната самота на бащините си дни, единствен светъл лъч сред толкова развалини, едничка светла багра сред толкова мрак.

Петър спря морен взор върху по-голямата.

„Да мога да настаня и тях, та после...“ — го прекоси плаха мисъл.

Ала невръстни бяха прекрасните девойки. И слабите му сили нямаше да дочакат деня, когато щеше да ги види нагиздени като невести, рамо до рамо с някой напет момък. Каква съдба ги очакваше, когато чуждестранен победител завладееше бащината им земя? Поне двамата му сина да си бяха у дома. Ако вземеше решение да отиде с русите, Никифор щеше безпощадно да ги погуби. А какво добро можеше да очаква от Византия?

Болката, която той изпита при тази мисъл, затъмни болката на немощната плът. Той изстена мъчително и дълбоко.

Евпраксия се спусна към него. Погали снежните коси, изтри ледената пот по челото му. Попита изплашено:

— Какво ти е?

— Нищо. Нищо...

Той внезапно млъкна, заслушан в неочакваната глъчка, която изпълни двора на палата. Бързи и тревожни стъпки отекнаха по ширното мраморно стълбище. Вратата бурно се отвори и боил Мавър се втурна запъхтян:

— Пратеници от Никифор Фока!

Петър трепна, бледа червенина полази по восъчното му лице. Думите на боила сякаш вляха чудни сили в жилите му. Той се надигна, седна, поиска да стане.

Мавър и Евпраксия го подкрепиха, заклинайки го да не върши безумства. Можеше ли този старец, с единия крак в гроба, да приеме в престолната чуждоземни пратеници, да води изкусни слова, да отвръща на незнайни лукавства?

— Аз, кавхан Стефан и таркан Илия ще ги приемем! — настоя Мавър.

Петър остана непреклонен. Накара да му наденат пурпурната далматика, да праметнат през рамото му златошития лорос, да обуят недъгавите му нозе в червените високи обуца, да подредят връз хлътналата старческа гръд Симеоновата огърлица от едри златни пари. След това пребледня, отпусна се на ложето си. Но това трая само миг. Новата надежда, която внезапно бе блеснала пред него, сякаш преля живот и младост в тая гаснеща снага. Той пристъпи, подкрепян от Илия и Стефан.

Двамата пратеници: патриций Еротик и проедър Филотей, очакваха наистина да видят някакъв варварин, облечен в зверски кожи, който гризе конско месо, ала пред тях застана благ и смирен старец, с тихо величие в мъдрия, дълбок взор, който ги покани с кротко движение да седнат на златоткания одър до него, разпита ги за автократа, за светлата василиса, за синовете си, прикривайки умело нетърпението си да узнае тяхната поръка.

Вестта веднага се пръсна, изпълни целия град. Сякаш разнесена от вятъра. Наизлязоха хората из двукатните си къщи от червена тухла, затекоха се на гъсти тълпи към царския палат.

Никифор Фока искаше отново мир и приятелство. Предлагаше съюз.

Страшната угроза се разсипваше като тъмен облак, разпилян от буен вятър.

Жени плачеха от радост, старци се прегръщаха с разтреперана десница. Девойки и млади момци заиграха по мегданите, отъпкаха мекия сняг, изпълниха свежия въздух с буйни викове.

Страната бе спасена.

Вече два часа ставаше как пратениците разговаряха с царя, а той още не ги отпущаше да си отидат. Сякаш не му се вярваше, че не сънува, че наистина би могъл вече спокойно да склопи очи.

Двете млади царкини чакаха развълнувани в покоите си края на дългоречието, за да поискат с жадна тревога вести от далечната приказна Византия, от двамата си любими братя.

Старата Пулхерия, която бе дошла на времето с майка им от Цариград, чакаше още по-нетърпеливо от тях. От смъртта на царицата, тя не се бе връщала в Цариград и тръпнеше в нескрито женско любопитство.

— Кой знае дали Теофано все още държи оплетен в лукавите си мрежи новия василевс? Опасна и страшна жена е василисата — Пулхерия се прекръсти и поклати глава, — тежко томува, който се изпречи на пътя й...

— Хубава ли е Теофано? — попита малката Анна.

Пулхерия се изсмя.

— Хубава? Ако беше само хубава...

— Защо? — попитаха едновременно Евпраксия и Анна. — Кажете, кажи, разправи ни...

Старата отиде към прозореца, погледна надолу. Хората на знатните пратеници още стояха край оседланите си коне, заобиколени от весело ръкомахащи войскари.

— Теофано е нещо повече от хубава... — каза ромейката и взе в ръка хурката си, — тя е магьосница, вълшебница. Как можеше инак девойка от такъв долен род да стане василиса, ако не беше бильосала младия Роман, сина на Константин Багрянородни? А после, когато се

качи на престола, как можа да накара младия си съпруг да изгони майка си и сестрите си? За старата царица Роман се опря, ала за своите пет сестри не можа да се противопостави. Младите княгини ги покалугериха и заточиха в манастир. Стариият василевс, свекърът, умря от чудна и необяснима смърт. Отрова — казаха всички. А когато, след няколко години, по същия начин, почина бързо и неочаквано младият василевс, отново всички подозрения натегнаха връз Теофано.

Евпраксия и Анна слушаха със свито сърце. Всичко, което до сега бяха чували за оня чуден град, бе само мрачна мълга: отрова, кинжал, тъмни ръце, които те улавят за гърлото в среднощен час, потайни стъпки, чезнещи сенки, заключени устни... И невинната им младост тръпнеше пред отровния лъх на толкова зловещи сказания. А старата Пулхерия продължаваше да бърби и ниже все по-жестоки слова:

— Дваж убийца и дръзка измамница е Теофано. За да бъде признат като законен бракът ѝ с новия император Никифор, тя нагласи един монах да стане клетвопрестъпник и да каже, че е видял с очите си как децата ѝ са кръстени от стария Варда, бащата на Никифор, а не от самия император. Все пак бракът ѝ е незаконен... Разправят, че синовете ѝ приличали на нея, Василий и Константин били жестоки и необуздени момчета. Тежко на Византия, когато и двамата станат пълновръстни императори... Дано бог продължи дните на славния бранник Никифор. Дано му даде разум да се отърве от измамните чарове на василисата, която разорява хазната с безбройните си приумици...

Тя млъкна. Скочи права и веднага се сниши в поклон.

На прага бе застанал цар Петър. Доволство грееше по лицето му. Дъщерите му се спуснаха към него.

— Хубави вести — каза високо той. — Никифор уловил Калокир, че увещава руския княз да нападне не само нас, но и Цариград, като обещавал всички съкровища на императорската хазна, ако Светослав му помогне да свали Никифора и го провъзгласи за василевс. Затова императорът ми предлага съюз и обща борба.

Момичетата плеснаха с ръце удивени. Само вести за измама и вероломство идеха откъм тази опасна страна.

Петър сви вежди, внезапно потънал в тежка размисъл. След това седна край огъня, повика двете девойки при себе си и каза полека:

— И още една вест. Голяма. Радостна. Отгатнете...

Боил Мавър и таркан Кишин, които бяха влезли след него и застанали до прозореца, сведоха чело, извърнаха лице. Радостната вест бе в същност едно ново унижение, една нова окова за българския двор. Защото не бе молба, — а сурова заповед.

— Евпраксийо... Анно... — царят ги изгледа и двете, с дълбоко, нескрито вълнение, — византийският император ви е направил много голяма чест. Той ви е избрал за невести на двамата млади императори: Василий и Константин.

Настана тежко мълчание. Само старата Пулхерия тихо изохка и се прекръсти.

Царят изгледа всички учудено. След това се сепна. По лицето на Анна течаха обилни сълзи. Евпраксия се смъкна полека на колене, облегна глава връз дръжката на стола му:

— Не може ли да постъпя в манастир?

Тежка въздишка се откърти от гърдите на Петра.

Малки бяха още двете гиздави девойки. Но и до тях значи бе стигнала страшната мъква и не бе пощадила невинното им ухо с шъпота на мрачни и злокобни тайни.

Ала спасението на страната искаше жертва.

Беше началото на зимата от 968 година.

Снежnobели коне нетърпеливо риеха с крак и от време на време цвилеха в тревожна възбуда. Огромна кочия от пъстро изписано дърво бе готова за път. Натоварено на десет коли следваше веното на младите невести. Снегът бе престанал да вали. Слуги чистеха с метли от страторче друма до градските порти. Тълпи се притискаха отвсякъде да поздравят царските дъщери, да им пожелаят добър път и дълголетна радост. Свирачи водеха по всички кръстопъти и стъгди, бавни, тежки хора. Боили от най-далечни краища бяха дошли да донесат даровете на своите люде.

Цар Петър изпрати до кочията обичните си деца. Таркан Кишин, заедно с две дружини стрелци, трябваше да изпроводи момичетата до границата, където щеше да ги пресрещне ромейска конница. Когато старият цар видя войскарите да се мятат на буйните жребци, а двете му невръстни деца да се скриват в дъното на ширната кочия, усети като че ли нещо в него се скъса. Той затвори за миг морни клепачи и въздъхна. Носеше се слух, че Светослав отново събира войски да потегли към

юг. В България щяха да се срещнат два мощни противника, а българският цар все още не знаеше с кого да тръгне. Угрозата бе само отложена. Дано в жестокия час на смъртна борба, поне децата му останеха пощадени под закрилата на Цариградските стени...

Преди да потеглят, пратениците сведоха чела пред българския цар в дълбок поклон и за стотен път го увериха, че ще бдят над неговите чеда. Сълзи трепнаха в очите на сина Симеонов. Той положи немощна десница връз рамото на един от тях и каза със задушен глас:

— Поверявам ви това, що ми е най-обично. Ала кажете на вашия господар, че понеже занапред се съединява с нас чрез този свят съюз, ще бъде срамно да ни остави на произвола на жестоката орис. Затова, отново припомням, нека се присъедини към нас, за да се отървем от северните идолопоклонци. Нищо не може да противостои на винаги победоносното им оръжие...

Четири снежни коня на кочията се дръпнаха с буен устрем. Таркан Кишин, последван от стрелците, препусна след тях. Шествието изчезна от очите на Петра.

Той не видя никога вече своите деца.

Когато се усетиха за пръв път сами, в топлата и здрачна стая, цяла изпълнена с тихото сияние на златни мозайки и скъпи мрамори, Евпраксия и Анна се почувствуваха обзети от дълбока радост. Премръзнали, морни от дългия път, зажднели за топла дума и близък човек, след толкова дни, прекарани между непознати ромейски пратеници и войскари, те копнееха за отмора и покой, за майчински прегръдки и нежна женска реч.

Обградиха ги с ласки и грижи, седем горнични се разшетаха да им донесат отдавна приготвените скъпи дрехи от аксамит и редки кожи, сложиха им чудни и неопитвани до тогава ястия, сипаха им в златни чаши горещи пития от сладки билки, обсипаха ги с възхищение и хубави слова.

Все пак на дъното на сърцето им остана някакво затаено, плахо чувство, което двете момичета не смееха да споделят гласно.

Теофано?

Можеше ли жена като нея да стане втора майка на Лакапиновите внучки? Как щеше да ги посрещне, как щеше да се отнесе към тях? Тази, която бе отровила свекъра си, която бе изгонила зълвите си в далечно заточение... Дали синовете ѝ, невръстните още императори,

щяха да се отнесат сърдечно към тях, или щяха да ги сметнат за дотегливи натрапници, повикани само поради държавни съображения. Какво ги очакваше в тази непозната златна клетка, толкова красива и толкова засенена в тайни?...

Една млада жена се втурна в стаята.

— Василисата!

Всички скочиха, побледнели, наредиха се край стената, снишиха се в дълбок поклон. Двете български царкини останаха прави в средата на стаята. Уловени за ръка, със смирена и кротка усмивка.

Ала сърцата им биеха като на малки птички, стиснати в нечий жесток и безмилостен юмрук.

Отметнаха се пурпурните везани завеси. Разтвори се двукрилата врата от бледна слонова кост. Евпраксия и Анна прегънаха коляно. На прага бе застанала високата царствена осанка на една стройна жена. И двете млади невести сведоха клепачи, изтръпнали в благоговееен ужас.

Наистина, тя беше нещо повече от хубава. Магьосница, вълшебница.

Теофано имаше кожа с горещ златист цвят. Очите ѝ бяха едри, тъжни, бистрозелени. Тънките вежди, леко вдигнати в неизречен, мълчалив въпрос, се чернееха, сякаш изтеглени с въглен. Долната ѝ устна бе едва забележимо издадена напред, застинала в горчивина. Цялата ѝ красота носеше белега на някаква потулена, тайнствена скръб.

И веднага сърцата на двете момичета се изпълниха с горещ възторг към нея. Те целунаха ръцете ѝ, притиснаха ласкаво чела в меката ѝ прегръдка. Гласът ѝ пленяваше като музика.

Тя се усмихна, заговори ги, раздвижи се като бляскав облак, обвита в кафявозлатист аксамит и синя коприна, обсипана с бисер и зафири. Ала все пак, между тях и нея остана някаква ледена, тънка, невидима стена. Съвършеното ѝ изкуство да говори, да се движи, да се усмихва — бе преди всичко изкуство. И двете момичета почувстваха, че любезността е заучена, еднаква и неизменна за всекиго, че усмивката е грижливо приготвена, за да бъде раздадена с щедро благоволение, само там, където трябва да се добие някакъв приятел...

Не беше ли тази усмивка покорила стария бранник Никифор Фока, за да запази на Теофано престола от коварния евнух Вринга?

Какво чувствуваше в действителност Теофано към младите си снахи? Обич, равнодушие, омраза, съжаление? И можеше ли това сърце да чувствува нещо изобщо?

Разочарованието на момичетата се усили, когато василисата им съобщи, че тази вечер ще бъде принудена да ги остави сами, понеже императорът е болен и тя трябва да го навести. Обеща да дойде на следния ден с двамата млади василевси, за да ги запознае с годениците им. Обеща също още рано сутринта да повика и двамата братя заложници — за да се видят със сестрите си.

Оттегли се все тъй пленителна, недосегаема, бляскава и чужда. Сякаш някаква скрита мисъл я караше да скъси колкото може по-скоро досадата на посещението, сякаш нещо властно и неуловимо я зовеше някъде с неотразима сила.

Сестрите останаха най-сетне сами, настръхнали и унили, като пленен дивеч, като безпомощна плячка, заобиколена от блясъка на огромния и непознат дворец на василевсите, от шъпота на вековните му тайни, от сенките на безбройните му предания.

Анна, по-младата, се събуди първа.

Какво я накара да отвори внезапно клепачи и да остане неподвижна, с дебнещо ухо и тревожно биещо сърце — тя не би могла да каже. Остана известно време така, без да смее да поеме дъха си. Цялата стая беше обляна с бялата светлина на месеца. Само в ъглите се таеха мрачевини, пълни с непозната закана. Младото момиче овлажни пресъхналите си устни и се помъчи да заспи отново.

Колко е лошо човек да си променя дома и леглото — си помисли — бях толкова уморена, а сега не мога да почивам. Внезапно тя долови отново странния шум, който вероятно я бе събудил. Отвори широко очи, замръзнала в остро внимание. Какво ставаше зад вратата им?

Някакви тихи, ала многобройни стъпки, едва чуто отекваха някъде в далечината. Шъпот от снишени гласове се разнасяше някъде по-наблизо.

После всичко затихна. И тишината сякаш натегна още по-плътна и потискаща.

Анна помисли, че всичко това ѝ се е присънило. Все пак тя пошушна:

— Пракси?

Веднага сестра ѝ отговори:

— Чу ли?

— Да, — каза малката, — значи и тебе са събудили, а пък аз си мислех, че спиш и че така ми се е присторило... Какво може да бъде това?

Изведнъж двете сестри подскочиха. На прага на вратата им внезапно пламна жълтокървава светлина на запалена борина. Зад веещия се пламък се открояваше чудното лице на василисата.

То бе необикновено бледо.

— Не спите ли, — каза тя. — Исках да ви навестя, за да видя дали сте добре завити, дали почивате спокойно... Така съм свикнала да преглеждам нощем децата си, преди да си легна.

Тя се усмихна. Зелените ѝ очи светкаха като скъпи камъни. Красивото лице изчезна заедно със светлината. Стаята отново потъна в светлия лунен здрач и тишина. Евпраксия тихо изстена:

— Как се изплаших... — и се отпусна отпаднала на ложето си.

Полека-лека небето се покри с тъмни облаци, които закриха месеца. Вятър се заблъска в яките стени, с проточен писък. Почна да плиска буен дъжд, който бързо се пресече на сняг.

Българките бяха потънали в неспокойна дрямка.

Този път първа се събуди Евпраксия. Изтръпнала. Обляна в ледена пот.

Някакъв мъжки глас тихо зовеше съвсем близо, току под прозорците им. Мора ли ги душеше? Нежит лиги мамеше? Дворецът се издигаше толкова високо над морето...

Младото момиче изтича към издълбаното в стената прозорче. Приблужи до него един стол, стъпи отгоре, дигна се на пръсти, открихна прозорчето. Глух вик замря на гърлото ѝ.

Долу, откъм морето, се издигаше нагоре към съседната лоджия, някакъв тъмен, тежък предмет. След като премина първата ѝ уплаха, Евпраксия можа да различи, залюляна връз вълните, тъмна дребна ладия. Това, което се издигаше към лоджията, бе някаква голяма кошница, която издръпваха нагоре с дебели въжета.

В кошницата имаше човек. Мъж. С шлем и войводска наметка.

За миг Евпраксия съобрази. В Гинекея промъкваша скришом от евнусите някакъв момък. За кого, освен за Теофано?... Момичето си отдъхна. Значи всичко това бе само някаква любовна история. Вероятно нещо обикновено за нравите на свещения дворец. Закрито

зад полуоткрехнатото прозорче, то видя как кошницата стигна до перилото на лоджията, една едра, красива мъжка осанка пъргаво се прехвърли в двореца, кошницата изчезна след тайнствения посетител, лодката отплува обратно.

И отново всичко потъна в предишната ненарушила тишина.

Но не минаха няколко мига, когато пак отекна оня далечен шум на многобройни стъпки и спотаен глъч. Ала този път все по-близо и по-близо, по-ясно, по-дръзко. Анна отвори очи. И преди да успее да попита сестра си — какво става? — двете момичета се хвърлиха едно към друго, стиснаха се в отчаяна прегръдка, занемели, изтръпнали в безумна уплаха.

Някакъв висок, страшен, нечовешки вик — бе разсякъл нощта. Сякаш колежа някого, сякаш в предсмъртен ужас някой зовеше за помощ и закрила. След това последва грохот на струпани тела, звън от оръжие, яростни крясъци. В Гинекея отекнаха изплашени женски писъци.

Двете сестри възнеха в ледена тръпка, яко заловени една за друга, проклинащи за стотен път часа, в който бяха заминали за тази злокобна страна. Права беше старата Пулхерия, истина са били нейните вещания. Какво ставаше? Чий живот гаснеше сред този възбуден шум, не приближаваше ли и към тях непознатата, неумолима смърт?

Те паднаха на колене, прекръстиха се, позоваха гласно небесна закрила, готови за всичко.

Нов шум от стъпки заля просторните кубикулуми. Ала този път вече не спотаено и прикрито. Войскари тичаха и зовяха, медни щитове зловещо звънтяха под удара на тежки саби, врати падаха, издънени от мощни удари, гневни викове се смесваха с отчаяни женски плачове.

Една тълга патрицианки, придворни на василисата, се втурнаха в стаята на гостенките, сякаш да дирят там последно убежище. Навън, по коридорите, се водеше вече истинска бран.

Когато шумът затихна и жените можеха да подадат плахо глави извън вратата, кръвта се вледени в жилите им. Двама войскари влачеха по дългия коридор някакъв посечен, обезглавен, страшно обезобразен труп. Други двама носеха високо вдигната, уловена за косите, някаква глава, жълта, със склопени очи. Под ярката светлина на факлите това лице сякаш трепваше от време на време в странна усмивка.

Няколко ромейки се строполиха на пода, загубили сваяст.

— Кой е този? — попита плахо Анна.

— Василевс Никифор... — отвърна глухо една от патрицианките.

Същата нощ съзаклятниците провъзгласиха убиеца на императора, дръзкия и красив арменец Йоан Цимисхий, за нов василевс.

В деня, когато младият автократ пристъпи пред храма на Света София, за да получи царски венец от ръцете на патриарх Полиевкт, непреклонният и мъдър старец отказа да го приеме вътре.

— Ти няма да получиш венец от моите ръце и няма да стъпи кракът ти в храма, докато не бъдат наказани убийците на Никифора и не бъде изгонена василиса Теофано.

Стъписаха се всички придворни. Гъста червенина обля лицето на арменеца. Какво щеше да стане сега? Можеше ли пламенният Йоан Цимисхи да пожертвува жената, заради която се бе опръскал с кръв?

Ала блясъка на венеца бе по-примамлив от прегръдката на любимата. Цимисхи дръзко отвърна:

— Твоята воля ще бъде изпълнена, светии отче. Теофано ще замине още днес на заточение в някой остров, а безчовечните убийци ще бъдат достойно наказани.

И той издаде имената на своите съзаклятници.

Сгушени между бляскавата свита на аристократа, младите български царкини потрепераха. Спогледаха се. И това го говореше човекът, който се бе качил през кобната нощ в кошница към лоджията на Свещения дворец. Всички го знаеха. И все пак мълчеха. Съзаклятникът издаваше другарите си, мъжът изгонваше любимата си, верните люде на Никифора смирено скланяха чела пред властта на неговия убиец.

Това бе Византия...

И огнен копнеж към далечния Преслав, към чистия и тих бащин дом ги изгори.

Евпраксия и Анна дадоха обет в сърцето си да се откажат от сиянието на този кървав венец, от славата на този осквернен престол. И го изпълниха.

След един месец, когато научиха за смъртта на баща си, те се завърнаха в родната си земя.

Константин, много по-късно, взе за съпруга някаква знатна ромейка. Василий не се ожени никога.

А историята го отбеляза със зловещото име Българоубиец.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.